

LS19718 HERONTWIKKELING LOCATIE TIMMERMAN RUINERWOLD

B+O STEDENBOUW B.V. in samenwerking met BURO GREET BIEREMA

16 APRIL 2020

INDELING VAN HET BOERENERF

Boerenerven in de omgeving rondom Ruinerwold hebben van oudsher een eenduidige en karakteristieke opzet. Op enkele plaatsen is deze opzet nog te herkennen, zoals ook aan de Buitenhuiserweg ten zuiden van Ruinerwold. Op naastgelegen afbeelding is een luchtfoto met schets van Greet Bierema weergegeven. Op de luchtfoto is te zien dat de boerderijen (oranje) van oudsher vrijstaand voor op het erf zijn gesitueerd. Dit betekent dat de boerderij tot aan de achtergevel zichtbaar is, gezien vanaf de openbare weg. Het vrije zicht op de gehele boerderij was van oudsher belangrijk, zodat vanaf de openbare weg het aantal ramen en deuren in de zijgevel van de boerderij te herkennen viel. Het aantal deuren had namelijk een directe samenhang met de grootte van het boerenbedrijf en daarmee het vermogen van de eigenaar.

Dichte beplanting in de vorm van houtsingels begint aan de weg of daar waar de tuin ophoudt. Daarmee wordt het erf en het landschap aan elkaar gekoppeld en kun je nog steeds de deel/schuur van de boerderij onder een scheve hoek zien. De verdeling van het erf komt ook tot uiting in de invulling van het erf. De voor- en zijtuin is vaak ingericht als siertuin, met fruitbomen en parkbomen. Zodoende schemert de boerderij tussen de beplanting door. De voordeur staat meestal geheel vrij in het zicht. De beplanting sluit niet af. Het groen is een transparante scherm als het ware. Het achtererf is vaak vooral functioneel ingericht is. Erfverharding op het achtererf is daarbij veel voorkomend.

In de huidige erven zijn deze kwaliteiten deels verloren gegaan omdat beplanting is dichtgegroeid of omdat er bijgebouwen naast de boerderij zijn gerealiseerd. Ook aan de Haakswold 11 zijn deze karakteristieken deels verloren gegaan. De bestaande schuur schermt een deel van de westelijke zijgevel van de boerderij af. Daarnaast is er op diverse plekken dichte beplanting aanwezig. Ook deze beplanting neemt het zicht op de boerderij weg.

Schets Greet Bierema (13-02-2020)

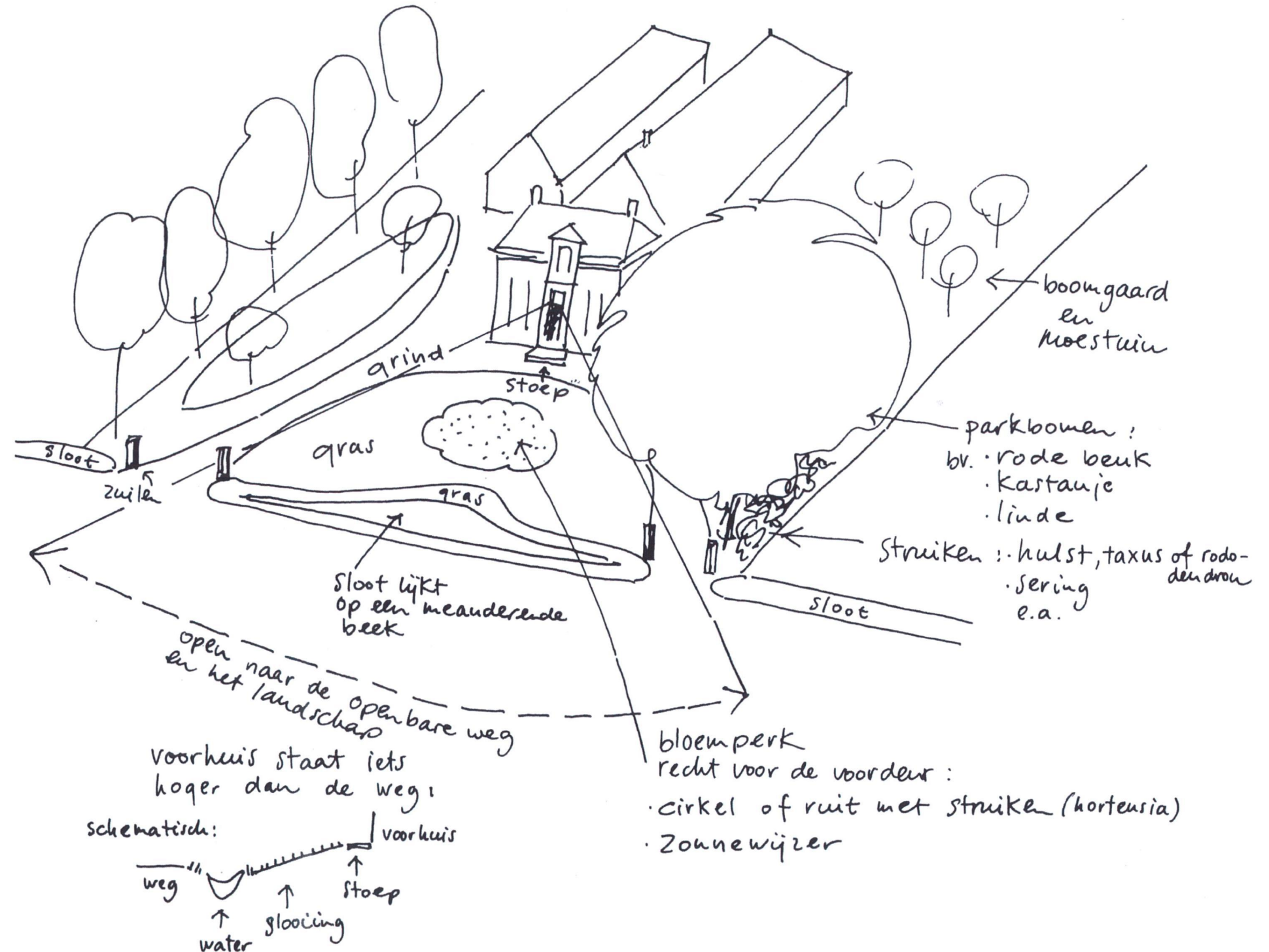
ENGELSE LANDSCHAPSTIJL PRINCIPES

De Haakswold is van oudsher een buurtschap bestaande uit de welbekende herenboerderijen. Deze boerderijen staan op solitair op rianten percelen en zijn op variërende afstand van elkaar gesitueerd. Tussen de erven is het open landschap bewaard gebleven met verschillende doorzichten naar het achtergelegen agrarische land. Deze afwisseling wordt kenmerkend geacht van de Haakswold.

De herenboerderijen waren vrijwel allemaal voorzien van rijke erven met siertuinen. Deze siertuinen stonden in dienst van de grote voorhuizen en waren veelal ontworpen volgens de uitgangspunten van de Engelse landschapsstijl. Doordat de boerderijen op vergelijkbare afstand tot de Haakswold zijn gesitueerd zijn de verschillende siertuinen vergelijkbaar van grootte zodat er ook een onderlinge relatie is.

Voorstel is om de ter plaatse van de voortuin van de Haakswold 11 de siertuin in ere te herstellen. Enkele elementen van de Engelse landschapsstijl zijn reeds in de tuin aanwezig, zoals verschillende hagen, een aantal solitaire bomen, de sloot en de erftoegangspaden. Daarnaast staat de boerderij verhoogd ten opzichte van het omliggende landschap. Door in het ontwerp van de voortuin hierop in te spelen kan de boerderij visueel verder boven het maaiveld verheven worden, waarmee de voorgevel van de boerderij nog meer statuur krijgt. De siertuin en de voorgevel van de boerderij versterken elkaar. Samen vormen ze het visitekaartje voor het bedrijf, gezien vanaf de Haakswold.

De siertuin is volledig gericht op het verhogen van de visuele aantrekkingskracht en zal niet publiekelijk toegankelijk zijn. De beide inritten zullen worden versmald ten opzichte van de bestaande inritten en dienen enkel voor de toegang van de woonhuizen in het voorhuis. Deze inritten kunnen worden geaccentueerd door middel van zuilen aan weerszijde van de inrit. Tot slot kan het water meer ruimte worden gegund, zodat de bolling van het maaiveld het effect van verhoging van de boerderij verder versterkt. Ook zal de siertuin daarmee meer van de Haakswold worden gescheiden.

Schets Greet Bierema uit: 'Over de Reest' onder reactie van M.A.W. Gerding, 2002, Waanders

ONTWERPPRINCIPES

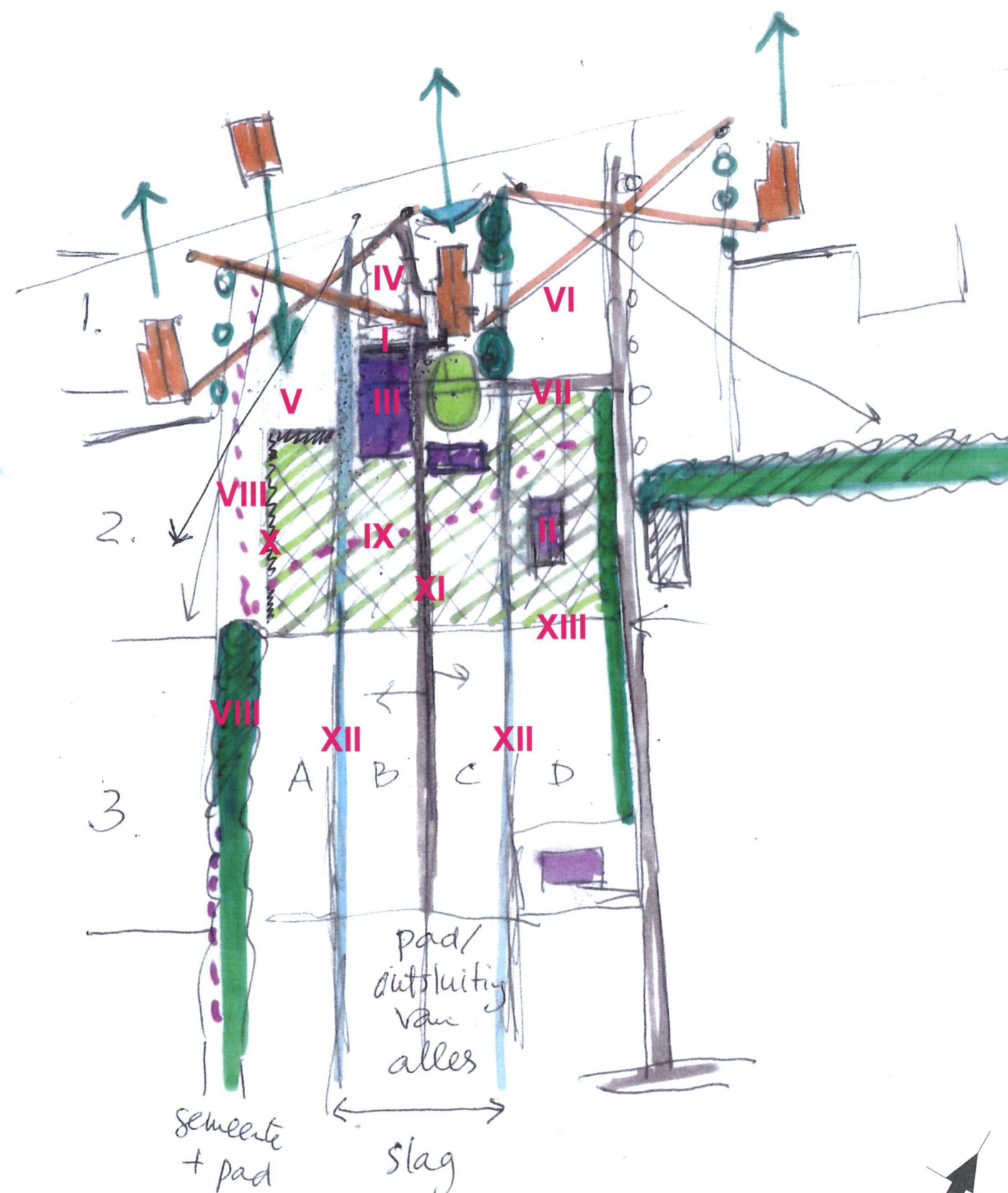
De gemeente heeft aangegeven bezwaar te hebben tegen de verdichting van het landschap tussen de Haakswold 11 en 13. Daarom stellen we voor om op basis van de beschreven uitgangspunten (het vrijstaan van de boerderij en een voortuin in Engelse landschapsstijl) een aantal wijzigingen in de situatietekening door te voeren. Deze wijzigingen kunnen we ons inziens doorvoeren mét behoud van programma:

- I. De showroom wordt van de Haakswold afgeschoven, zodat de volledige boerderij vanaf de openbare weg zichtbaar wordt;
- II. Door een nieuw volume te introduceren aan de oostzijde van het perceel kan het verkoopkantoor nabij de in- en uitrit van het perceel gerealiseerd worden;
- III. Omdat het verkoopkantoor in een separaat volume komt, kan het volume van de showroom worden verkleind, zodat de schaal van het gebouw beter aansluit bij de boerderij; boerderij is hoofdgebouw en showroom is bijgebouw;
- IV. Tussen de Haakswold en de showroom kan een moestuin worden aangelegd die publiekelijk toegankelijk wordt. Beplanting is hier laag zodat de openheid van het landschap bewaard blijft. Wel is het onderdeel van de toegankelijke showtuin van het bedrijf;
- V. De ruimte tussen de showroom en de Haakswold 13 blijft weiland. Zo blijft de openheid op het achtergelegen landschap vanaf de Haakswold bewaard.
- VI. Het weiland ten oosten van de Haakswold 11 komt te vervallen. Deze gronden zullen worden verkocht/geruild met de gemeente. De gemeente is reeds eigenaar van de naastgelegen gronden die worden verpacht. Het is daarom eenvoudig om voor hen om deze strook ook hierin mee te nemen;
- VII. De toerit voor particulieren wordt iets naar het zuiden verlegd, zodat de monumentale eiken kan worden gehandhaafd;
- VIII. Langs de showtuin wordt een open strook van ca. 10 meter gehouden. In het verlengde ervan wordt een boswal van ca. 10 meter breed aangelegd. Deze boswal scheidt het opslag terrein van het open agrarische gebied, zodat het opslag terrein niet in het landschap te herkennen is;
- IX. Het publieke pad (Ommetje Ruinerwold) wordt niet vanaf de Haakswold langs het plangebied ingepast, maar gaat integraal onderdeel vormen van de grote showtuin. Een oversteek voor

voetgangers over de Haakswold wordt als minder veilig beschouwd. Door de route door de showtuin te leiden ervaren meer mensen de producten die hier aanwezig zijn;

- X. De showtuin (lichtgroen) zal aan de westzijde worden omzoomd door een dichte haag. Deze haag schermt de showtuin af richting het landschap en openbare weg. Zodoende ontstaat vrijheid voor hetgeen binnen de haag wordt gerealiseerd;
- XI. Op basis van het historische onderzoek wordt veel waarde gehecht aan het landbouwontsluitingspad. Deze zal worden behouden en zal fungeren als alles verbindende lijn;
- XII. Het slotenpatroon wordt als drager van de landschappelijke structuur doorgezet in volledige lengte van het perceel. Op delen zal deze worden benadrukt door een bijbehorende boomsingel;
- XIII. De grens tussen de publieke showtuin en het opslagterrein is fictief. Deze kan aan de hand van het gewenste programma van eisen naar voren of achter worden verschoven. Zo kan de verhouding tussen de showtuin en opslag terrein worden gewijzigd.

Resultaat van de wijzigingen is dat de open ruimtes aan weerszijde van de Haakswold 11 vergelijkbaar van grootte worden. Openheid tussen de Haakswold 11 en 13 kan worden gewaarborgd door het weiland en de boswal die pas verderop op het perceel begint. Ook betekend het dat de karakteristieke ruimte tegenover de verschillende boerderijen open gehouden kan worden. Zo blijft het contrast tussen open- en geslotenheid langs de Haakswold optimaal behouden, terwijl het volledige programma gerealiseerd kan worden.

COLOFON

B+O Stedenbouw B.V.

Pieter Brink | Architect / Directeur

Bastiaan Vennink | Stedenbouwkundig ontwerper

Karolina Fonfara | Tekenaar

Buro Greet Bierema

Greet Bierema | Landschapsarchitect

LS19718 Herontwikkeling locatie Timmerman Ruinerwold

16 april 2020